

Bilirkişi Raporuna Karşı Beyan Süresini Uzatın HMK Değişikliği

Bilindiği üzere patent hukuku, genel anlamda fikri mülkiyet hukukunun patent haklarını ilgilendiren dalı olup, patent hakkının temelini buluş oluşturmaktadır. Bu bakımdan, patent hukuku yargılamasına konu patent ile korunan buluşun teknoloji alanı ne olursa olsun, uyuşmazlığın çözümünün muhakkak teknik bilgi gerektireceği tartışmasıdır. Dolayısıyla uygulamada, patent hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda bilirkişiye başvurulması elzem görölmekte, yargılamanın neticesini büyük ölçüde alınan bu bilirkişi raporları belirlemektedir. Bu nedenle 7251 Sayılı Kanun kapsamında getirilen değişikliklerden özellikle bilirkişi raporuna karşı beyanlara ilişkin süre düzenlemesi, patent yargılamasını doğrudan ilgilendirmekte, yeterli olmasa da gerekli bir noktaya parmak basmaktadır.

7251 sayılı “Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile, HMK’nın bilirkişi raporuna itirazı düzenleyen 281. maddesinin 1. fıkrasına “**Bilirkişi raporuna karşı talebin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor veya imkânsız olması ya da özel yahut teknik bir çalışmayı gerektirmesi hâlinde yine bu süre içinde mahkemeye başvuran tarafa, sürenin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve iki haftayı geçmemek üzere ek süre verilebilir.**” cümlesi eklenmiştir. Böylece tarafların bilirkişi raporuna karşı sunacakları beyanları sunabilmeleri için sahip oldukları iki haftalık süreye, hâkim tarafından iki hafta daha eklenebilmesi ve rapora ilişkin değerlendirme, beyan ve itirazların sunulabilmesi için sahip olunan sürenin toplamda bir aya ulaşması imkânı getirilmiştir.

Bu değişikliğe dayanak olarak, uygulamada iki haftalık sürenin, bilirkişi raporunun incelenmesi ve taleplerin hazırlanması bakımından yetersiz olduğu şikâyetinin dile getirilmiş olması gerekçe gösterilmiştir. Bu nedenle kanun koyucu tarafından, maddede belirtilen ve bilirkişi raporuna itiraz niteliğinde olan taleplerin iki haftalık süre içinde hazırlanmasının çok zor veya imkânsız olması ya da özel yahut teknik bir çalışmayı gerektirmesi durumunda tarafların, itiraz süresi içinde mahkemeden ek süre isteyebileceklerinin hükme bağlanmış olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda da değinmiş olduğumuz üzere, bilirkişi incelemesinin uygulamadaki rolü gözetildiğinde, bilirkişi raporuna itiraz dilekçesinin çoğu zaman davaya cevap dilekçesi ya da cevaba cevap dilekçesi mahiyetinde olduğu şüphesizdir. Bu anlamda bilirkişi raporuna karşı söz konusu itiraz dilekçesinin sunulması için davaya cevap dilekçesine ilişkin düzenlemelerde yer aldığı gibi bir süre uzatım imkânının getirilmesi gerekliliği aşikârdır. Nitekim HMK’nın 281. maddesindeki bu değişikliğin de, davaya cevabı düzenleyen 127. madde göz önünde bulundurularak kaleme alınmış olduğu düşünölmektedir.

Zira söz konusu değişikliğin lafzı incelendiğinde, “Cevap dilekçesini verme süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak, durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran davalıya, “cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak,” bir defaya mahsus olmak ve bir ayı geçmemek üzere ek bir süre verilebilir.” hükmünü haiz olan HMK m. 127’ye paralel bir düzenleme getirilmiş olduğu görölmektedir.

Bu noktada her iki madde hükmü benzer olmakla birlikte, aralarında iki önemli farklılığın mevcut olduğu dikkat çekmektedir. Bunlardan ilki, bilirkişi raporuna itirazda süre uzatımı için iki haftalık süre içerisinde beyanların hazırlanmasının çok zor veya imkânsız olması gerekliliğine alternatif olarak, davaya cevap dilekçesinin süre uzatım şartlarından farklı bir “özel yahut teknik bir çalışmayı gerektirmesi” seçeneğinin de düzenlenmiş olmasıdır.

Esasen, HMK m. 127’nin uygulanmasına bakıldığında, cevap dilekçesinin hazırlanabilmesi için kapsamlı bir çalışmanın gerektiği, örneğin önemli ölçüde hesap, bilanço, defter yahut depo kontrolünün yapılmasının kaçınılmaz olduğu durumlarda ek sürenin verilmekte olduğu görülmektedir. Patent yargılaması özelinde ise, dava konusu patentin buluş alanından bağımsız olarak, teknik inceleme zaruri olduğundan ve genellikle bu incelemenin kapsamlı bir araştırmaya dayanması gerektiğinden, sıklıkla ilave süre talebinde bulunulduğu ve mahkemelerin de bu talebi kabul ettikleri görülmektedir. Dolayısıyla dava konusunun özel yahut teknik bir çalışma gerektirmesi durumunda dahi, bu durum dilekçenin kanunda belirtilen süre içinde hazırlanmasının çok zor veya imkânsız olması şartı içinde değerlendirilmekte ve HMK m.127 kapsamındaki ilave süre hâlihazırda verilmektedir.

Bilirkişi raporuna karşı sunulacak talep ve itiraz dilekçelerinde ise, dava konusunun özel yahut teknik bir çalışma gerektirmesi unsuru kanun maddesine ayrı bir seçenek olarak ilave edilmiştir. Bu durum, uygulamada, patent hukuku yargılaması teknik inceleme yapılmasını mecbur kıldığından, bu davalardaki herhangi bir tereddüdü ortadan kaldıracak, talep halinde istisnasız olarak ek süre verilmesine yol açacaktır. Dolayısıyla kanaatimizce patent yargılamasında bilirkişi raporuna sunulacak beyanlarda tarafların bir aylık süreye sahip olması bu düzenlemeden sonra yeknesak bir uygulama halini alacaktır.

Söz konusu düzenlemeyle birlikte benzer hükümler haline gelen HMK m.127 ile m.281 arasında göze çarpan ikinci önemli fark ise, getirilecek ilave sürenin miktarıdır. Davaya cevap dilekçesinde süre uzatımı bir aya kadar verilebilmekteyken, bilirkişi raporuna karşı beyan dilekçesinin sunumu için verilecek ek sürenin iki haftaya kadar olabileceği düzenlenmiştir. Kanaatimizce, her ne kadar kanun koyucu tarafından kanundaki sorun doğru belirlenmiş ve buna çözüm getirilmeye çalışılmışsa da, ilave sürenin en fazla iki hafta olarak belirlenmesi, bu çözümü yetersiz kılmaktadır.

Değindiğimiz üzere, bilirkişi raporları çoğu zaman taraf dilekçelerinden daha kapsamlı ve uzun olmanın yanında, hukuki değerlendirme içermediklerinden çok daha teknik ve anlaşılması zor belgelerdir. Bununla birlikte uygulamada bilirkişi raporlarının aksine karar verilmesine ve tarafların itirazlarının mevcut olması durumunda bu itirazlar giderilmeden tek bir rapor gözetilerek karara varılmasına müsaade edilmemektedir. Dolayısıyla, tarafların bilirkişi raporlarına karşı sunacakları dilekçeler, doğrudan davanın kaderini belirleyecek nitelikte olup, bu anlamda dilekçe teatisi aşamasındaki davaya cevap veya cevaba cevap dilekçelerinden çok daha etkili ve önemli olabilmektedir. Bu bakımdan, davaya cevap dilekçesinin ibrazında bir aya kadar ek süre imkânı tanınırken, bilirkişi raporuna itiraz dilekçesinin ibrazında yalnızca iki haftaya kadar ek süre tanınabilmesi, kanaatimizce yeterli olmamıştır.

SONUÇ

Dava ve cevap dilekçelerinden çok daha kapsamlı ve teknik bir dille kaleme alınan bilirkişi raporlarına karşı, özellikle patent hukuku uygulamasında tarafların sunduğu itiraz ve talepler, gerek ilk derece, gerekse istinaf ve temyiz mahkemelerince dikkate alınmakta, yargılamanın seyrini belirlemektedir. Bununla birlikte, davaya cevap dilekçesi için sunulan süre imkânları, bilirkişi raporuna beyan dilekçeleri için sağlanmamakta, uygulamada iki haftalık süre sağlıklı bir değerlendirme, inceleme ve açıklama yapılabilmesi için yeterli olmamaktadır.

Kanun koyucu tarafından 7251 sayılı Kanun kapsamında bu sorun tespit edilerek maksimum iki haftalık ek süre imkanı tanınmıştır. Söz konusu ek sürenin, özel yahut teknik inceleme gerektiren durumlar için de verileceği ayrıca belirtildiğinden, ek süre imkânının patent yargılamasında neredeyse istisnasız olarak kullanılacağı, kanaatimizce şimdiden söylenebilecektir. Ancak ilgili alandaki sorun doğru tespit edilmiş olmakla birlikte bu imkânın, yine davaya cevap dilekçesi için tanınan 1 aylık süre kadar dahi düzenlenmediği, iki haftalık ilave sürenin sağlıklı ve kapsamlı bir değerlendirme yapılarak hukuki dinlenilme hakkının layığıyla kullanılabilmesi için yeterli olmayacağı değerlendirilmiştir.